

Andrzej Kruszewicz
opowiada

O PTAKACH

NIEBIESKA
CZAPECZKA

BIAŁE
POLICZKI

ŻÓŁTY
SPÓD CIAŁA

KSIAZKA DLA
CALEJ RODZINY

OD AUTORA

Dla milionów ludzi na świecie obserwowanie ptaków jest czymś więcej niż sposobem spędzania wolnego czasu. Stanowi klucz do pełniejszego i bogatszego życia, poznawania wspaniałych ludzi, odbywania bliskich lub dalekich podróży, a przede wszystkim do zgłębiania tajemnic życia niezwykłych istot, jakimi są ptaki.

Mam nadzieję, że niniejsza książka będzie do tego zachętą. Można w niej znaleźć opisy najważniejszych gatunków ptaków polskich. Każdy gatunek przedstawiony jest w podobny sposób, co ułatwia orientację i porównania. Najważniejsze informacje – nazwy polska, łacińska i angielska, wymiary, środowisko – umieszczone są w kolorowej ramce. To ułatwienie dla osób rozpoczynających obserwację ptasiego świata.

W książce umieściłem również osobiste relacje ze swoich zażyłych kontaktów z ptakami. Mam nadzieję, że właśnie te opowiadania sprawią, że wielu czytelników będzie miało jeszcze cieplejszy stosunek do ptaków lub czynnie zajmie się ich ochroną. Bo z taką nadzieją pisałem tę książkę.

Opisując ptaki, chciałem pokazać, jak sympatyczni są to jegomości, jak wyraziste miewają charaktery, a nawet charakterki, i w ten sposób zachęcić do bliższego ich poznawania. A kto ptaki pozna, ten na pewno je pokocha. Kto zaś pokocha, na pewno będzie je chronił. Jeśli nie w ramach jakiejś społecznej organizacji, to choćby we własnym ogrodzie.

Życzę więc miłej i inspirującej lektury.

Andrzej G. Kruszewicz

SPIS TREŚCI

OD AUTORA	5
OBSERWUJEMY PTAKI	8
POMAGAMY PTAKOM	10
DOKARMIAMY PTAKI	12
AZYL DLA PTAKÓW	14
BUDOWA PTAKA	17
SŁOWNICZEK	18

NA PODWÓRKU I ZA MIASTEM 22

WRÓBEL Obywatel świata	24
GOŁĘBIE Skrzydlate mieszcuchy	28
WRONA Inteligentna zakąta	32
SROKA Sprytna mądrała	36
SIKORY Kolorowe zawadiaki	40
JASKÓŁKI Zwrotni lotnicy	46
SZPAK Zdolny naśladowca	52
JEMIOŁUSZKA Jedwabisty ogon	56

W POLU I W LESIE 60

SKOWRONEK Wspaniały śpiewak	62
DUDEK Czubaty klaun	64
SÓJKA Spostrzegawcza gaduła	68
DZIĘCIOŁ Wytrwały kowal	72
KUKUŁKA Wyrodna matka	76
SOWY Nocne zjawy	80
ORZEŁ Król przestworzy	86

NAD WODĄ I NA ŁĄCE 90

CZAJKA Podniebna akrobatka	92
BOCIAN Długonogi szybownik	94
BIELIK Władca jezior	98
ŁABĘDŹ Królewski ptak	102
ŻURAW Dostojny tancerz	108
ZIMORODEK Latający klejnot	112
PTAKI OD A DO Z	117

NA PODWÓRKU I ZA MIASTEM

MODRASZKA
str. 45

BOGATKA
str. 42

JEMIOŁUSZKA
str. 56

SROKA
str. 36

SZPAK
str. 52

A JA ODLECIAŁEM DO ROZDZIAŁU
NAD WODĄ I NA ŁĄCE

BRZEGÓWKA

Jest najmniejszą z naszych jaskółek. Ma brunatnoszary grzbiet i biały spód ciała. Jej łacińska nazwa *Riparia* pochodzi od słowa *ripa*, oznaczającego brzeg. Jaskółki te zakładają bowiem gniazda w skarpach, na brzegach rzek i w piaszczystych urwiskach.

Kolonia na budowie

Zdarza się, że brzegówki, poszukując nowych miejsc do gniazdowania, zakładają małe kolonie w wyrobiskach piasku lub w wykopach na placach budów. Takie miejsca nie są bezpieczne ani dla dorosłych jaskółek, ani dla ich piskląt.

BRZEGÓWKA

łac. *Riparia riparia*

ang. Collared Sand Martin

Długość 12–13 cm

Masa 11–18 g

Zamieszkuje nadrzeczne skarpy, brzegi glinianek, piaskarni, wykopów itp.

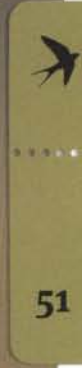
Występuje od kwietnia do sierpnia/września

Kopanie norek

Głębokość norki wynosi zwykle 60–90 cm. Prace budowlane rozpoczyna samiec. Gdy wykopie pierwsze 30 cm tunelu, zaczyna śpiewać i zabiegać o względy samicy. Jeśli zaloty zakończą się sukcesem, kopanie norki nabiera tempa, bo partnerka zaczyna pomagać.

W wykopanej norce brzegówki zakładają gniazdo, które wyścielają materiałem złapanym w locie – puchem, piórami, drobnymi częściami roślin. Na skromnej wyściółce samica składa 4–5 jaj.

Klangor – żurawi śpiew

Żurawie wydają donośny głos zwany klangorem. Ptaki nawiązują się w czasie wędrówek, zlotów, a także w rewirach lęgowych. Każda para obwieszcza swoje przybycie na lęgowisko takim głośnym hejnałem.

Płeć ptaka można rozpoznać już ze znacznej odległości. Podczas krzyku samiec trzyma skrzydła lekko rozpostarte i opuszczone, a samica ciasno przytulone do

ciała. Niosący się kilometrami klangor słychać przez cały sezon lęgowy. Głos samca jest przeciągły, a samica odpowiada mu trzema krótkimi okrzykami.

W kontaktach partnerskich i podczas wychowywania młodych żurawie cicho buczą i gruchają do siebie głębokim głosem, dobywającym się jakby z brzucha i słyszalnym tylko z bliska.

Taniec żurawi

Podczas widowiskowego tańca godowego samiec i samica wyciągają szyję do góry, rozpościerają skrzydła i podbiegają ku sobie z głośnymi okrzykami.

PTAKI OD A DO Z

B

Bielik	39, 98-101
Bocian biały	94-97
Bogatka	41-44
Brzegówka	50-51

C

Czajka	92-93
Czubatka	41
Czarnogłówka	12, 41

D

Dudek	64-67
Dymówka	46-48
Dzięcioł czarny	75
Dzięcioł duży	72-74

G

Gawron	32
Gołąb miejski	28-30
Grzywacz	31

J

Jaskółki	46-51
Jemiołuszka	56-59
Jerzyk	46

K

Kos	52
Kruk	38
Kukułka	76-79

Ł

Łabędź czarnodzioby	102
Łabędź krzykliwy	102
Łabędź niemy	102-107

M

Mazurek	26-27
Modraszka	45

O

Oknówka	49
Orzeł przedni	86-89

P

Płomykówka	81
Puchacz	82-83
Puszczyk	84-85

S

Sierpówka	30
Sikory	40-45
Sikora uboga	41
Skowronek	62-63
Sosnówka	41
Sowy	80-85
Sójka	68-71
Sroka	36-39
Szpak	52-55

T

Trzcinniczek	79
--------------	----

W

Wrona siwa	32-35
Wróbel	24-26

Z

Zimorodek	112-115
-----------	---------

Ż

Żuraw	108-111
-------	---------

Dlaczego bocian unosi nogę?
Jak długi jest język dzięcioła?
Czy wrona potrafi śpiewać?

Andrzej Kruszewicz opowiada o ptakach to wspaniała książka dla całej rodziny, autorska opowieść ilustrowana zdjęciami najlepszych fotografów przyrody. Zawiera portrety najważniejszych gatunków ptaków Polski oraz barwne historie o ich życiu i zwyczajach. Andrzej Kruszewicz, jak mało kto, potrafi opowiadać o ptakach. Jego historie o podopiecznych warszawskiego Azylu dla ptaków wzbudzają niezwykle emocje u czytelników.

Najważniejsze gatunki ptaków Polski •
fascynujące opowieści • znakomite fotografie •
zabawne ilustracje

Dr Andrzej Kruszewicz żyje wśród ptaków od wczesnego dzieciństwa. Hoduje je, leczy, wypuszcza na wolność, podpatruje i podróżuje za nimi po świecie. Napisał o nich kilkadziesiąt artykułów oraz kilkanaście książek. Ptaki towarzyszą mu w codziennym życiu. Pomaga im w stworzonym w tym celu w warszawskim zoo Azylu dla ptaków, gdzie przyjmuje swoich skrzydlatych pacjentów.

Książka polecana przez:

Partnerzy:

zielonalekcja.pl
portal edukacji ekologicznej

ekologia.pl

Patroni medialni:

Qlturka.pl
dziecko i kultura.

SKLEP LAS KSIĄŻEK Księgarnia internetowa LAS KSIĄŻEK www.lasksiazek.pl	MULTICO Oficina Wydawnicza	Zamówienia telefoniczne: 22 564 08 00	Cena: 39 zł ISBN 978-83-7073-811-2
	Księgarnia internetowa: www.multicobooks.pl e-mail: biuro@multicobooks.pl	Zamówienia faksem: 22 564 08 03	 9 788370 738112